

Jelentés.

az Alföldi Tudományos Intézet 1947/48. évi működéséről.

Amikor Évkönyvünk I. kötete sok akadály leküzdése után 1946. végén megjelent, azt hittük egyszerre megerősödik és újból fellendül az Alföldi Tudományos Intézet működése is. Abban bízunk, hogy egyfelől a minisztérium, hatóságok és magánosok támogatása s másfelől Évkönyvünk eladásából befolyó összegek biztos anyagi alapot fognak nyújtani az Intézet további tervszerű működéséhez. Sajnos reményeink egyik irányban sem teljesedtek. Az állambáztartás akkori helyzete még nem tette lehetővé, hogy az intézet állami támogatásban részesüljön. Kéréseink nem találtak meghallgatásra a törvényhatóságoknál és vállalatoknál sem. A tudományos intézetek és magánosok szintén nem voltak abban a helyzetben, hogy Évkönyvünket nagyobb példányszámban megvásárolhassák. Így az 1946/47-es év eredménytelen kéréslevelek írásával és költségvetési tervezetük szerkesztésével telt el. Egyetlen anyagi bázisunk a kultuszminisztérium részéről a szegedi Tudományegyetemen keresztül juttatott összeg az elméleti és gyakorlati oktatás szükségleteire előirányzott hitel 1%-a volt, ami akkor 1050 Ft-tot tett ki, valamint az Évkönyv eladásából befolyt 1200 Ft. E csekély összeg csak annyit tett lehetővé, hogy az Évkönyv I. kötetéből még fennmaradt nyomdaadósságot kifizethessük s Timár Lajos tanár Tisza-Maros környéki növény-sociológiai helyszíni kutatásait, valamint Szádeczky-Kardos Samu és Korek József baktói régészeti ásatásait kisebb összegekkel támogassuk.

1947. szeptemberében Szalkay József miniszteri kiküldött jelentésében megtörtént az Alföldi Tudományos Intézetnek a Szegedi Egyetemtől való elkülönítése s közvetlenül a Kultuszminisztérium alá rendelése, hogy így nagyobb lehetőség nyíljk az Alföldi Tudományos Intézetnek rendszeres állami javadalmazásban való részesítésére. Ez azonban ténylegesen csak 1948. augusztusában történt meg, amikor Ortutay Gyula miniszter úr és Tolnai Gábor ügyosztályfőnök úr megértő támogatása és havi államsegély kiutalása lehetővé tette az intézet tényleges munkásságának újból való megindítását.

Mivel az Alföldi Tudományos Intézetnek semmiféle kinevezett személyzete nincsen, az adminisztratív teendők végzésére az Embertani Intézet személyzetét: főleg Dr. Thesszák Károly tanársegéd urat és Szilágyi Ilona intézeti segéd úrhölgyet vettem igénybe, a tudományos munkákban pedig teljesen külső munkatársakra támaszkodtam.

Ezt a munkát nagyban megkönnyítette a Kálmány Lajos körben tömörült fiatal, lelkes kutató gárdának az Alföldi Tudományos Intézet tudományos munkájába való bekapcsolódása, majd újabb és újabb külső munkatársak jelentkezése.

Mindenek előtt az Évkönyv II. kötetének nyomdai munkálatait kezdtük meg, hogy végre alkalmunk legyen a különféle alföldi problémákkal foglalkozó kutatóknak dolgozataik közlésére. Csakhamar kiderült, hogy a megjelenésre váró dolgozatok száma meghaladja a szá-

zat s nemcsak az Évkönyv állandó évenkénti megjelenését biztosítják, de külön monografiák kiadására is gondolhatunk, mihelyt azt a minisztérium anyagi támogatása lehetővé teszi.

Hogy a nagyközönség és a hatóságok az intézet és külső munkatársainak munkájáról tájékozódhassanak, nyilvános felolvasó ülések szervezését kezdtük meg, melyeken az alábbi előadások hangzóttak el:

1948. október 3. Dr. Bartucz Lajos: Az alföldkutatásról.
 Dr. Seress József: Sándorfalva paraszt társadalma.
 Ökrös László: A szőregi tökeciturások. (bemutatással).
1948. október 10. Dr. Péter László: Szőreg neve.
 Dr. Timár Lajos: Szeged növényföldrajzi problémái.
 Szilágyi László: Népi táncgyűjtés Szeged környékén.
 Ökrös László: A szőregi tökeciturások (II. rész).
1948. október 17. Garamszegi József: Szemelvények a tápai népnyelvből
 Dr. Lőkös Zoltán: A szegedi paprika.
 Dr. Nyíri Antal: A halászkok tudománya a vízről és a víz környékéről.
1948. október 24. Garamszegi József: Szemelvények a tápai népnyelvből.
 Dr. Lőkös Zoltán: A szegedi paprika.
 Dr. Nyíri Antal: A halászkok tudománya a vízről és a víz környékéről.
1948. október 31. Belovai Sándor: Aigyói házassági népszokások.
 Dr. Bartucz Lajos: Milyenek voltak az alföldi avarok?
1948. november 28. Dr. Tárkány Szűcs Ernő: A népi jogéletkutatás problémái a Nagy-Alföldön.
 Dr. Wagner Richard: Az éghajlat hatása az Alföld településeire.
1948. december 12. Dr. Jégh Károly: Népi jogszokásgyűjtés Tápén.
 Dr. Szeghy Endre: Szegedkörnyéki népdalgyűjtés (bemutatásokkal).
1948. december 19. Szilágyi László: Szegvár táncélete.
 Vita a népi táncok jelentőségéről. Bevezeti: Szilágyi László.

Ezen nyilvános előadásokkal már is elértük hogy az Alföldi Tudományos Intézet működése és az Alföld tudományos problémái iránt való érdeklődés mind szélesebb körökben terjedni kezd s külső munkatársaink száma is mind jobban gvarapodik.

Igy megindultak újból az alföldi néprajzi (Belovai Sándor, dr. Nyíri Antal), népzenei (dr. Szeghy Endre, Ökrös László), szociológiai (dr. Seress József), népi jogszokás (dr. Tárkány Szűcs Ernő, Jégh Károly), népnyelvi (dr. Péter László, Garamszegi József), növénytani (dr. Timár Lajos), népitánc (Szilágyi László, Keresztes Imre), állattani (Ferencz Magdolna, Mészáros Margit, dr. Horváth Andor), embertani (dr. Bartucz Lajos) kutatások s bízunk benne, hogy az 1949-es évben kellő számú belső adminisztratív és tudományos személyzet kinevezése, valamint a rendszeres és nagybarányú állami támogatás lehetővé fogja tenni, hogy a kutatásokat mind nagyobb területen s mind tervszerűbben és módszeresebben végezhessük, hogy a magyar Alföld és népe ne legyen többé a tudomány számára „terra incognita“.

Dr. Bartucz Lajos